

प्रदेश लोक सेवा आयोग
गण्डकी प्रदेश
प्रदेश प्रशासन/कानून सेवा तथा स्थानीय प्रशासन सेवाका एकीकृत समूह (अप्राविधिक तर्फ), पाँचौं
तहका पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II) :-

समसामयिक अध्ययन र सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन
(Contemporary Studies & Public Service Management)

खण्ड (A) : 35 अङ्क Section (A) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

१. नेपालको भौगोलिक, सामाजिक र आर्थिक अवस्था

- १.१ भौगोलिक अवस्था/स्वरूप: किसिम र विशेषताहरू
- १.२ राजनीतिक भूगोल
- १.३ हावापानी र जलसम्पदा: स्थिति र महत्व
- १.४ वनसम्पदा: अवस्था र महत्व तथा वन विनाशका कारण र संरक्षणका उपायहरू
- १.५ नेपालका प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी र संस्कृति तथा गण्डकी प्रदेशमा विशेष रूपमा मनाइने प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी र संस्कृति
- १.६ आर्थिक विकासका पक्षहरू: कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, रोजगार र पूर्वाधार तथा गण्डकी प्रदेशमा भएका आर्थिक विकासका मुख्य आधारहरू
- १.७ आर्थिक विकासका सम्बाहकहरू: सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्र
- १.८ योजनावद्ध विकासक्रम र गण्डकी प्रदेशको चालु आवधिक योजनाको जानकारी
- १.९ जनसङ्ख्या व्यवस्थापन, शहरीकरण र बसाईसराई तथा गण्डकी प्रदेशमा शहरीकरण र बसाईसराईको अवस्था
- १.१० वातावरण व्यवस्थापन, जैविक विविधता, वातावरण प्रदूषण, जलवायु परिवर्तन र दिगो विकास
- १.११ ज्वलन्त विषयहरू: गरीबी, बेरोजगारी, जनस्वास्थ्य, खाद्य सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा, ऊर्जा संकट, सूचना प्रविधि र सामाजिक संजाल
- १.१२ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (B) : 35 अङ्क Section (B) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

२. संवैधानिक व्यवस्था र सरकार

२.१ नेपालको संविधान:

२.१.१ नेपालको संविधानका मूलभूत विशेषताहरू

२.१.२ मौलिक हक र कर्तव्य, राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व

२.१.३ राज्यको संरचना र राज्य शक्तिको बाँडफाँड

२.१.४ कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका

२.२ नेपालमा संघीयता, केन्द्रीय, प्रादेशिक र स्थानीय सरकार

२.३ नागरिकहरूको दायित्व र कर्तव्य, नागरिक समाज र नागरिक चेतनाः शिक्षा

२.४ कानूनको अर्थ र महत्व

२.५ कानूनका स्रोतहरू र नजीर

२.६ कानूनी राज्यको अवधारणा र महत्व

२.७ समावेशीकरण र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

२.८ लोकतन्त्र र मानव अधिकार

२.९ सूचनाको हक र पारदर्शिता

२.१० विधुतीय सुशासन (E-governance)

२.११ सुशासन, सदाचार प्रवर्द्धन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण र भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

२.१२ निर्वाचन प्रणाली, निर्वाचन चक्र, मतदाता, मतदान र निर्वाचन व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी

खण्ड (C) : 30 अङ्क Section (C) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

३. सार्वजनिक सेवा संचालन एवं व्यवस्थापन

३.१ कार्यालय व्यवस्थापन

३.१.१ कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व

३.१.२ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य, आवश्यकता र महत्व

३.१.३ कार्यालयमा संचारको महत्व, प्रकार, माध्यम

३.१.४ कार्यालयमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को आवश्यकता र महत्व

३.२ लेखा प्रणाली र राजस्व प्रशासन

३.२.१ सरकारी लेखा प्रणाली र लेखापरीक्षण सम्बन्धी जानकारी

३.२.२ सरकारको आर्थिक कार्य प्रणालीको जानकारी

३.२.३ जिन्सी सेस्ता प्रणाली, राजश्व सेस्ता प्रणाली र धरौटी सेस्ता प्रणाली

- ३.२.४ राजस्व प्रशासन (कर, भंसार, अन्तःशुल्क) गण्डकी प्रदेशको राजस्वको आधार र यसको परिचालन
- ३.२.५ सरकारी बजेट सम्बन्धी जानकारी
- ३.३ निजामती सेवा
 - ३.३.१ नेपालको निजामती सेवाको गठन, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू, सेवा सुविधा, आचरण, सजाय र वृत्ति विकास सम्बन्धी निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका व्यवस्थाहरू
 - ३.३.२ निजामती सेवामा जनशक्ति योजना, विकास र व्यवस्थापन
 - ३.३.३ प्रदेश र स्थानीय सेवा
- ३.४ सार्वजनिक सेवा प्रवाह
 - ३.४.१ अर्थ र महत्व
 - ३.४.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका/माध्यमहरू
 - ३.४.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सेवा प्रदायकको भूमिका र सेवाग्राहीको अधिकार तथा दायित्व
 - ३.४.४ गण्डकी प्रदेशमा सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने मुख्य निकाय, तरिका/माध्यमहरू र दायित्व

.....

द्रष्टव्यः उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: — २०८०।०७।०३